

ใบความรู้วรรณคดี เรื่อง บทเสภาสามัคคีเสวก ตอน วิศวกรรมาและสามัคคีเสวก
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑ เรื่อง ประสิทธิภาพงานสามัคคี
รายวิชา ภาษาไทย รหัสวิชา ท๒๒๑๐๒ ภาคเรียนที่ ๒ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๒

ผู้พระราชนิพนธ์บทเสภาสามัคคีเสวก

พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ ๖)

พระราชประวัติของพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ ๖)

พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว เป็นพระมหากษัตริย์ไทยรัชกาลที่ ๖ แห่งราชวงศ์จักรี เป็นพระราชโอรสพระองค์ที่ ๓๒ ในพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวกับสมเด็จพระศรีพัชรินทราบรมราชินีนาถ พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว มีพระอัจฉริยภาพและทรงบำเพ็ญพระราชกรณียกิจในหลายสาขา ทั้งด้านการเมืองการปกครอง การทหาร การศึกษา การสาธารณสุข การต่างประเทศ และที่สำคัญที่สุดคือด้านวรรณกรรมและอักษรศาสตร์ ได้ทรงพระราชนิพนธ์ทร้อยแก้ว และร้อยกรองไว้หลายเรื่อง บทพระราชนิพนธ์ เช่น มัทนะพาธา หัวใจนักรบ หัวใจชายหนุ่ม บทละครพูดเรื่องเห็นแก่ลูก โดยใช้พระนามแฝง คือ อัศวพาหุ รามจิต รามสุร พันแหลม สุครีพ ศรีอยุธยา ไก่เขียว เจ้าเงาะ พันตา

พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ได้รับการเฉลิมพระเกียรติคุณด้วยพระราชสมัญญาว่า “สมเด็จพระมหาธีรราชเจ้า”

ใบความรู้วรรณคดี เรื่อง บทเสภาสามัคคีเสวก ตอน วิศวกรรมาและสามัคคีเสวก

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑ เรื่อง ประสิทธิภาพงานสามัคคี

รายวิชา ภาษาไทย รหัสวิชา ท๒๒๑๐๒ ภาคเรียนที่ ๒ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๒

ประวัติความเป็นมา ของวรรณคดีบทเสภาสามัคคีเสวก

พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ ๖) ทรงพระราชนิพนธ์ บทเสภาสามัคคีเสวกเป็นในขึ้น ณ พระราชวังสนามจันทร์ เมื่อปีพ.ศ. ๒๔๕๗ เพื่อใช้ขับเสภาคั่นระหว่างการแสดงระบำสามัคคีเสวก

บทเสภาสามัคคีเสวก มีที่มาจากที่ในสมัยก่อน ทุกวันเสาร์ ข้าราชการในราชสำนักจะจัดงานเลี้ยงที่พระราชวังสนามจันทร์ซึ่งในงานเลี้ยง จะมีการแสดงเพื่อความบันเทิง และในครั้งที่เจ้าพระยาธรรมธียรภักดี เป็นเจ้าภาพจัดงานเลี้ยงก็ได้ทูลขอให้พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวคิดการละเล่นขึ้นมาอย่างหนึ่ง พระองค์จึงได้ผูกกระบำสามัคคีเสวกขึ้น ซึ่งเป็นระบำที่ไม่มีบทร้อง มีเพียงดนตรีของวงพิณพาทย์บรรเลง โดยในระหว่างที่ให้วงพิณพาทย์พักเหนื่อย พระองค์ก็ทรงพระราชนิพนธ์บทเสภาขึ้นมาสำหรับขับร้องระหว่างตอน

ใบความรู้วรรณคดี เรื่อง บทเสภาสามัคคีเสวก ตอน วิศวกรรมาและสามัคคีเสวก
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑ เรื่อง ประสิทธิภาพงานสามัคคี
รายวิชา ภาษาไทย รหัสวิชา ท๒๒๑๐๒ ภาคเรียนที่ ๒ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๒

บทเสภาสามัคคีเสวก

บทเสภาสามัคคีเสวกมีด้วยกันทั้งหมด ๔ ตอน

บทเสภาตอนที่ ๑ : กิจการแห่งพระนนทิ

กล่าวสรรเสริญพระนนทิ ผู้เป็นเทพเสวก เวลาพระอิศวรจะเสด็จไปไหนพระนนทิก็จะแปลงเป็นโคอุสุภราชให้ประทับ

บทเสภาตอนที่ ๒ : กรีนิรมิต

กล่าวสรรเสริญพระคณศ ผู้เป็นเทพเจ้าแห่งศิลปวิทยาและเป็นผู้สร้างช่างตระกูลต่างๆ ในแผ่นดินเพื่อประดับพระยศของพระมหากษัตริย์

บทเสภาตอนที่ ๓ : วิศวกรรมา

กล่าวสรรเสริญพระวิศวกรรมาผู้เป็นเทพเจ้าแห่งการก่อสร้างและการช่างนานาชนิด กล่าวถึงความสำคัญของศิลปะที่มีต่อชาติ

บทเสภาตอนที่ ๔ : สามัคคีเสวก

กล่าวถึงการสมานสามัคคีในหมู่ราชเสวกผู้สวามิภักดิ์ได้เป็องยุคลบาทให้มั่นคงในความจงรักภักดี ซื่อตรง และขยันต่อการทำงาน ให้รักษาเกียรติของข้าราชการอย่าให้เสื่อมเสีย

ใบความรู้วรรณคดี เรื่อง บทเสภาสามัคคีเสวก ตอนวิศกรรมมาและสามัคคีเสวก

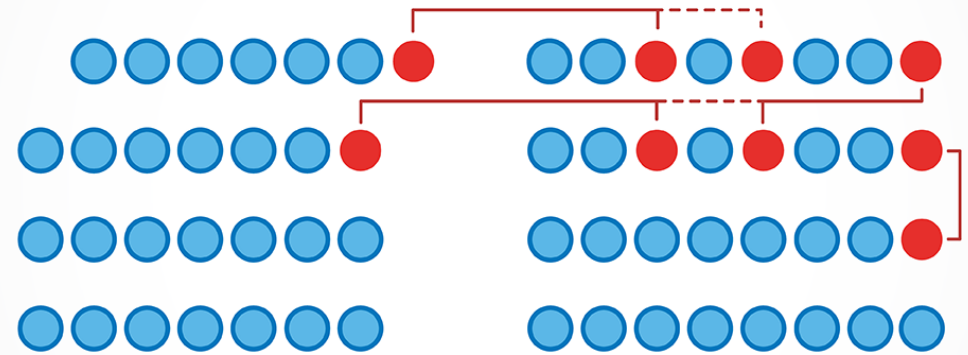
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑ เรื่อง ประสิทธิภาพงานสามัคคี

รายวิชา ภาษาไทย รหัสวิชา ท๒๒๑๐๒ ภาคเรียนที่ ๒ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๒

ลักษณะของการขับเสภา

บทเสภาสามัคคีเสวกแต่งด้วยกลอนเสภาที่มีฉันทลักษณ์อย่างกลอนสุภาพ กลอนเสภาใช้เป็นบทเสภาเพื่อขับเสภาระหว่างที่พัฒนาทยักเหนี่ยว สันนิษฐานว่าการขับเสภานั้นพัฒนามาจากการเล่านิทานในสมัยก่อน จากเดิมที่มีแต่การเล่านิทานแบบร้อยแก้ว ต่อมาก็เริ่มมีผู้แต่งนิทานแบบร้อยกรอง แล้วจึงมีการใส่ทำนองขับเสภา และใช้รับเป็นเครื่องดนตรีประกอบจังหวะเพื่อเพิ่มอรรถรส

ลักษณะการประพันธ์บทเสภาสามัคคีเสวก

ประเภทร้อยกรอง : กลอนเสภา

ใบความรู้วรรณคดี เรื่อง บทเสภาสามัคคีเสวก ตอน วิศวกรรมาและสามัคคีเสวก
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑ เรื่อง ประสิทธิภาพงานสามัคคี
รายวิชา ภาษาไทย รหัสวิชา ท๒๒๑๐๒ ภาคเรียนที่ ๒ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๒

จุดประสงค์การประพันธ์บทเสภาสามัคคีเสวก

เพื่อใช้เป็นบทสำหรับขับอธิบายนำเรื่องในการฟ้อนรำตอนต่าง ๆ

